

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

תרומה

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טז
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שבעים שנה לנשיאת ב"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הו"ח ר' מרדכי הכהן שיחי' בן מרגרט ע"ה דואק
לרגל יום ההולדת שלו, ביום ט' אדר
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י זוגתו
מרת חי' תחי'
ומשפחתם שיחיו דואק

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הגדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט נגינים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

א. נרות המנורה – „מקשה” או דבר נפרד

לגבי אופן עשיית „הנרות” של המנורה, יש מחלוקת בגמרא! לפי דעה אחת היו הנרות חלק מן המנורה, כי החובה לעשות את המנורה „מקשה”² ולא „פרקים (ממש)”³ כוללת את הנרות. לפי דעה שניה, היו הנרות דבר נפרד מן המנורה, אלא שכדי להדליקם היו מציבים אותם על קני המנורה, וסדר הטבתם וניקויים היה „מטלקן (מן המנורה) ומניחן באוהל ומקנחן...”⁴.

בגמרא קשורה מחלוקת זו עם המחלוקת הדנה אם הנאמר לגבי המנורה⁵, ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה” כולל גם את ה„נרות” וגם הם „באות מן הככר”, שלפי זה היו „מקשה”, או שרק המנורה עצמה „באה מן הככר”, ללא הנרות, ואז הנרות אינם „מקשה”. להלכה פוסק הרמב"ם⁶: „מנורה הבאה זהב תהיה כולה ככר עם נרותיה ותהיה כולה מקשה .. שהנרות קבועין במנורה והם מכלל הככר”.

ב. לפי רש"י אין תלות בין שתי המחלוקות

כבר דובר פעמים רבות על כך, שרש"י מפרש בפירושו על התורה לפי דרך הפשוט, גם כאשר הדברים אינם תואמים להלכה, ושיטה זו בולטת בפירושו בענינינו.

(1) מנחות פה, ב. ברייתא דמלאכת המשכן פ"ט. וראה רמב"ן פרשתנו כה, לו. ונוד.
 (2) פרשתנו כה, לא. לו.
 (3) ראה פרש"י ורש"י כתי"י מנחות שם ד"ה של פרקים.
 פרש"י ד"ה מסלקן.
 (4) מנחות שם.
 (5) פרשתנו שם, לוט.
 (6) הל' ביהב"ח פ"ג הי"ד. שם הי"ז.

כאמור, קושרת הגמרא בין המחלוקת אם הנרות הם „מקשה” לבין המחלוקת אם הם „באות מן הככר”. וכפי שאומר הרמב"ן⁷: „על דעת כולם לא יבוא במשקל הככר אלא גוף המנורה במה שהוא עמה מקשה” – ולכן הוא מסביר, שלפי הדעה, בבחייתא של מלאכת המשכן⁸, שהמלקחיים והמחנות „באות מן הככר”, יוצא, שאלה אינם „כלים נפרדים” מן המנורה, אלא חלק מן המנורה. (מלקחיים – הם שעושין על פי הנרות טס של זהב...”, ומחנות – „הם ספלים שתחת כל נר ונר...”), ואילו רש"י אומר, בפירוש על „ככר זהב טהור”⁹: „שלא יהיה משקלה על כל כליה אלא ככר...”, ולפני כן⁹ הוא מפרש: „ומלקחיה הם ה„צבתים...””, ומחנותיה, הם כמין בזיכים קטנים שזוחת בהן...” – לפי דעתו יוצא, שגם הכלים הנפרדים מן המנורה כוללים בככר¹⁰, ויש לומר שטעמו לכך הוא: הפירוש הפשוט¹¹ של: (א) מלקחיים ומחנות – במספר מקומות בתנ"ך הם כלים נפרדים מן הדבר שמשתמשים בהם לצרכו – כגון המזבח¹². (ב) „ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים

(7) פרשתנו שם.

(8) נסמן לעיל הערה 1.

(9) שם, לח.

(10) ברא"ם, גו"א ועוד – שכוונת רש"י ב„כל כלי” היא רק ל„נרותיה”, עיי"ש. אבל כמדובר כמה פעמים, רש"י כתב פירושו בסגנון ברור גם לכן המש למקרא מבלי ליתן מקום לטעות מהי כוונתו. ומכיון שכתב „עם כל כלי”, הרי פשוטו, כולל הכל – גם מלקחיה ומחנותיה. וכפי הרמב"ן בכונת רש"י [ושם, דמ"ש רש"י „כן הוא פשוטו של מקרא”. וראה גם ראב"ע לקמן פסוק מ']. וראה נימוקי שמואל לרמב"ן שם.

(11) משא"כ בלימוד ע"ד הדרש וההלכה י"ל שרק הפרט ד„זהב טהור” קאי על „את כל הכלים האלה” – ראה מנחות וברייתא דמלאכת המשכן שם. רמב"ן שם.

(12) ישע"י ו, ו. פרשתנו כו, ג ובפרש"י.

להיות „איברים איברים ואחר כך ידביקים“, כך אסור גם „להדביק את הנרות למנורה, כי אז לא תהיה המנורה „מחתיכה אחת“.

אך אין הוא מדבר אודות האפשרות שהנרות יישארו חלקים נפרדים מן המנורה, שמציבים אותם על ראשי הקנים. והרי באופן כזה המנורה היא „מקשה“, „מחתיכה אחת“¹⁸, ושום דבר אינו דבוק אליה.

לפי זה מובן גם מדוע מזכיר רש"י בסוף פירושו את הקנים ולא את הנרות.

ד. ההסבר מובן מסדר הפסוקים

כיון שאין מוצאים בפירוש רש"י בבידור¹⁹ את דעתו בענין זה, והוא אינו אומר על כך „איני יודע“, כפי שהוא נוהג במקומות אחרים²⁰ שבהם משמעות הפסוקים אינה ברורה, יש לומר, שלפי דרך הפשט ההסבר פשוט כל כך, עד שרש"י אינו צריך לאמרו והוא ניכר ומובן בבידור מהפסוקים עצמם.

ההסבר לכך הוא:

הסדר בפרשת מלאכת המנורה הוא: תחילה²¹ מופיע הציווי „ועשית מנורת זהב...“ מקשה... ירכה וקנה גביעיה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו“ (ובהמשך מפורט בתורה כיצד עושים את קני המנורה, גביעיה וכו', ובסיום: כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו כולה מקשה אחת זהב טהור). ורק לאחר מכן כתוב: „ועשית את נרותיה שבעה... ומלקחיה ומחתותיה... ככר זהב טהור...“ (וכך גם בפרשת ויקהל²², ששם

האלה⁵, ש„אותה“ – את המנורה – ואת „כל הכלים האלה“¹³ – כל הכלים המוזכרים בפסוקים¹⁴ – צריך לעשות מאותו „ככר זהב טהור“¹⁵.

לפי זה יוצא, שלפי רש"י לא תלוי הענין של „מקשה“ בענין המידה של „ככר זהב טהור“, ואם כך, העובדה שה„נרות“ היו צריכים להיות כלולים ב„ככר“ אינה מהווה הוכחה לכך שהם היו „מקשה“ עם המנורה.

ג. רש"י אינו אומר בפירושו אם הנרות „מקשה“ עם המנורה או לא

במבט ראשון נראה, שרש"י סובר שהציווי „מקשה“ לגבי המנורה כולל את ה„נרות“: על „מקשה תיעשה המנורה“¹⁶ מפרש רש"י „שלא יעשנה חוליות ולא יעשה קניה ונרותיה איברים איברים ואחר כך ידביקים“¹⁷.. אלא כולה באה מחתיכה אחת... ומפריד הקנים אילך ואילך“. ואם אסור לעשות את הנרות „איברים איברים ואחר כך ידביקים“ פירושו של דבר, לכאורה, שצריך לעשותם מלכתחילה „מקשה“ עם המנורה.

אך לאחר עיון מדוקדק רואים, שאין הכרח בכך: רש"י אומר רק זאת, שהקביעה „מקשה תיעשה המנורה“ שוללת את האפשרות שהמנורה תיעשה באופן של „איברים איברים ואחר כך ידביקים“, היינו שהיא תהיה מורכבת מחלקים נפרדים שדובקו יחד ועל כך אומר רש"י שבדיוק כשם שקני המנורה היו אסורים

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' מנחם מענדל ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד
מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש
זכה לגור ולקבל קירובים
בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב
למד מתוך מסירת נפש בשיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב
הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע
במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה
וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות
הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו
גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות
והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

(13) ומש"נ „את כל הכלים האלה“ הוא כמו „ואת“, וכמפורש בויקהל לו, כד.
(14) ויליע בנוגע ל„כל כלי שמנה“ (במדבר ד, ט).
(15) וכן מוכח מזה שהציווי ד„ככר“ נאמר רק בסוף הפרשה לאחר הציווי על עשיית הכלים.
(16) פרשתנו כה, לא.
(17) ראה ברייתא דמלאכת המשכן שם. ספרי בהעלותך ה, ד.

(18) „וכלה באה מחתיכה אחת“ – היינו המנורה עם קני'.
(19) דוחק גדול לומר שסמך שיבינו זה מהשמטות „נרות“ בסיום הד"ה.
(20) תולדות כה, ה. ועוד (נסמנו בלקו"ש ח"ה ע' 1 שוה"ג הא' להערה 2).
(21) פרשתנו שם, לא ואילך.
(22) לו, יז ואילך.

מסופר כיצד נעשתה המנורה בפועל, כתובים כל הפרטים באותו סדר).

מכך שהציווי „ועשית את נרותיה...“ כתוב לאחר פירוט רב של עשיית גוף המנורה ולאחר הציווי „כולה מקשה אחת...“, מובן, שלפי פשוטו של מקרא, דרכו של רש"י בפירושו על התורה, „נרותיה“ הם כלים נפרדים שאינם חלק מגוף המנורה²³, אלא מן הסוג של „מלקחיה ומחנותיה“ המוזכרים מיד לאחר „נרותיה“.

ה. הוכחה נוספת מפרשת פקודי

הוכחה נוספת לכך: בפרשת פקודי, שבה מסופר²⁴ כיצד הביאו את המשכן אל משה, נאמר²⁵: „את המנורה הטהורה את נרותיה...“ – אם נאמר שהנרות היו נפרדים מהמנורה, מובן מדוע מונה אותם התורה בנפרד בתארה את סדר ההבאה²⁶,

אך אם הנרות היו „מקשה“ אחת עם המנורה, אין מקום לומר שהביאו²⁷ את המנורה וגם את נרותיה, שהרי בהבאת המנורה מובאים הנרות בין כך בין כך! (כשם שאין לומר שהביאו את המנורה ואת הקנים, הגביעים וכדומה).

(23) כ"כ גם באוה"ח לעיל פסוק לו [ושם: דלכו"ע (במנחות שם) אין הנרות מקשה, עיי"ש. ואכ"מ] ור"פ בהעלותך, ובחוקוני פסוק לו: כתב עשית לנרות ללמדך שהם היו כלים לבדם ונעים ונדים היו מן הקנים. ולהעיר: כמבואר בפנים [דלפרש"י הנרות לא היו מגופה של מנורה] מפורש הוא בפרש"י דה"ב (ד, כ). הובא באוה"ח בהעלותך (שם) – אבל י"א (שם הגדולים להחיד"א ע' רש"י) שפירוש דה"י אינו מרש"י.

(24) לט, לג ואילך.

(25) שם, לו.

(26) והטעם למה מפרט „נרותיה“ – מובן מהמבואר לקמן בפנים – בסופו.

(27) מה שנפרטו בפ"ע בויקהל (לה, יד) בנוגע לעשייתם – י"ל שהוא מפני חשיבותם כדלקמן בפנים שם. ועד"ז יש לדחוק בנוגע ל„וכסו“ (במדבר ד, ט).

ו. השאלות על פירוש רש"י בפרשת ויקהל

לפי האמור לעיל, שלדעת רש"י בפירושו על התורה אין הנרות נכללים בציווי „מקשה“, יובנו מספר שינויים (לעומת האמור כאן) ותמיהות המתעוררות על פירוש רש"י בפרשת ויקהל, כאשר מדובר שוב על מלאכת המשכן: מן הפסוק²⁸, „ואת מנורת המאור ואת כליה ואת נרותיה“ מצטט רש"י את המילה „נרותיה“, ומפרש: „לוציני"ש²⁹ בלעז בויכים שהשמן והפתילות נתונן בהן“.

ואין מובן:

(א) על המילים „את נרותיה“ בפרשתנו³⁰ שבה מוזכרים נרות המנורה לראשונה, מפרש רש"י: כמין בויכין שנותנן בתוכן השמן והפתילות – ומדוע הוא חוזר על פירוש המילה נרות שוב בפרשת ויקהל, לאחר שכבר הוסבר בפרשתנו³¹?

(28) שם.

(29) כ"ה בדפוס רש"י לפנינו. ובדפוסים הראשונים וכת"י רש"י – בכמה שינויים. ובכמה מהם – „לוציני"ש, כפרש"י תצוה (ל, ז), במדבר (שם). ועד"ז הוא בפרש"י שבת כב, ב ד"ה נר.

ובפרש"י ביצה (כב, א ד"ה הרגא): נר של חרט קרוי"ל בלעז. וראה פרש"י מנחות שם ד"ה נר של מקדש. ואכ"מ.

(30) כה, לו. ראה פרש"י לעיל פסוק לא (וצ"ע למה כופל רש"י כאן הפירוש דנרותי'. וכן – טעם השינויים. ואכ"מ).

(31) ומה שבפ' תצוה (שם) מפרש רש"י „הנרות, לוציני"ש בלעז כו"י – י"ל שאין כוונת רש"י לפרש חייבת „הנרות“, כ"א לתרץ: מזה שנאמר שם, „בהטיבו את הנרות“ ותיכף בפסוק שלאח"ז, „ובהעלות אהרן את הנרות“, משמע, שקאי על אותם הנרות, וקשה: „בהטיבו את הנרות“ קאי על הכלי, ובהעלות אהרן את הנרות, קאי על האור – ע"ד (בהעלותך ה, ב ובפרש"י) בהעלותך את הנרות „ע"ש שהלהב עולה“ – (הפתילות) כו"י? ומבאר רש"י, דזה

(* מש"נ בפרשתנו (כה, לו), ועשית את נרותי' גו' (ותיכף לאח"ז) והנגלה את נרותי' – אינה קושיא כ"כ, כי אפשר לפרש (בדוחק עכ"פ) „והנגלה את נרותי'“ (לא – הדלקת הנרות. כ"א) – שימת הנרות על ראשי הקנים שיהי', והאיר על עבר פני". כפי הרשב"ם וחזקוני שם. ועיין פרש"י (ורא"ס) שם.

לבנות את בית המקדש.

ובנוגע אלינו הכוונה – לבנות את בית המקדש השלישי, בפשטות ממש, כפס"ד הרמב"ם⁵ שהוא יבנה ע"י משיח צדקנו, „ובנה מקדש במקומו“⁶, וע"פ דברי הרמב"ם⁷ „הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם, אנשים ונשים כמקדש המדבר“, מובן שכך הוא גם בנוגע לבית השלישי, שכאו"א מישראל ישתתף בזה ע"י נדבותיו, אנשים ונשים, ויש לומר – גם טפ (כפי שהי' בנדבת המשכן).

בפשטות ממש, כפס"ד הרמב"ם⁵ אַז דאָס וועט אויפגעבויט ווערן דורך משיח צדקנו, "ובנה מקדש במקומו"⁶, וע"פ דברי הרמב"ם⁷, "הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם, אנשים ונשים כמקדש המדבר", איז מובן אַז אַזוי איז דאָס אויך בנוגע צום בית שלישי, אז יעדער איד וועט זיך אין דעם משתתף זיין ע"י נדבותיו, אנשים נשים, ויש לומר – אויך טף (ווי ס'איז געווען בנדבת המשכן).

(משיחות לילות ד', ה', ו' ושבת קודש פ' תרומה תשנ"ב)

(5) ה"ל מלכים רפ"א ובסופו. וראה לקו"ש ח"ח ע' 418 ואילך. וש"נ.

(6) ל' הרמב"ם שם ספ"א.

(7) ה"ל ביהב"ח פ"א הי"ב.

בדורנו זה – הדור האחרון לגלות והדור הראשון לגאולה – לאחרי שסיימו הכל, וצריכה להיות רק קבלת פני משיח צדקנו בפועל – ודאי שהקב"ה מברך כאו"א מישראל בעשירות בזהב בגשמיות וברוחניות, עד לאופן (כפי שהי' ב"מי צאתך מארץ מצרים" כך גם עתה "אראנו נפלאות"¹) – ש"אין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו **תשעים** חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים"² . . .

בכדי . . . לנצל את העשירות ("זהב כסף ונחושת וגו'") כדי לעשות מביתו הפרטי משכן ומקדש לה' (ושכנתי בתוכם בתוך כל א' וא'), כולל – גם ע"י נתינה לצדקה לבנות בית הכנסת ובית המדרש כפשוטו, "מקדש מעט"³.

ועוד והוא העיקר – בענין שהזמן גרמא – בניית בית המקדש השלישי בפשטות ממש:

לאחרי כל הפירושים בפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", כולל הפירוש "בתוך כל א' וא'" – הרי אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁴, לכל לראש הפירוש בזה בנוגע להלכה למעשה – שעל בנ"י מוטל החיוב

(ב) התמיהה קשה אף יותר מכך: רש"י עצמו אומר בפרשת ויקהל³², מספר פסוקים קודם לכן: "כבר פירשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צוואתם",

– ומסיבה זו אין רש"י מפרש שם את רוב עניני נדבת המשכן ומלאכתו, אלא במקום שנוסף חיידוש שאי-אפשר לדעת מ"מקום צוואתם"³³, כי הוא סומך על פירושו לפני כן, ואם הוא כבר פירש את משמעות ה"נרות" ב"מקום צוואתם" – מדוע הוא חוזר על כך שנית?

(ג) מדוע מוסיף רש"י בתחילת דבריו "לוציני"ש בלעז", והרי, לכאורה, ניתן לשאול "ממה נפשך": אם אין די בפירוש "בזיכין"...

(השמן והפתילות) שבה, כדלקמן בפנים ס"ט. וראה ד"ה ת"ד נ"ח תרמ"ג פ"א: ושניהם הם כוונה אחת לענין זה שעיקר קיום האור הוא ע"י הנר כו' עיי"ש. בפ' במדבר שם מפרש רש"י עוה"פ "נרותי", לוציני"ש בלעז שנתנין בהן השמן והפתילות". ומפרש שם ג"כ עוה"פ "מלקחי" ו"מחתותי" – ובאופן אחד מפירושו בפרשתנו (כה, לח). ואכ"מ.

(32) לה, ה. או לתוך הפסוק, וכמו בפרש"י לה, יד: ואת שמן המאור, אף הוא צריך חכמי לב כו'. ומה שמפרש רש"י (שם, ג), "לחם הפנים, כבר פרשתי ע"ש שהיו לו פנים לכאן ולכאן כו'" – דלכאורה: (א) הפירוש מיותר*. (ב) ובפרט שרש"י עצמו מתחיל ומדגיש "כבר פרשתי" –

"יל שכונת רש"י לשלול הטעות דמש"נ, לחם הפנים" (בתוספת ה"א***) – דלא כמש"נ "במקום צוואתם" (פרשתנו כה, ל), "לחם פנים" (בלי ה"א) – פירושו לחם שמניחים, "לפני" (בפנים), "ע"ד פיל תיב"ע, ראב"ע וחוקני תרומה שם.

ולכן מפרש רש"י ד"הפנים" פירושו, "ע"ש שהיו לו פנים כו'", ומ"ש, "הפנים" הוא כי "כבר פרשתי כו'" (היינו שכבר מפורש לעיל – ובמילא ידוע ע"ד זה), ולכן נאמר "הפנים" בה"א הידיעה.

(* במשכיל לדוד (ונד"ו בשפ"ח). דקשה לרש"י למה צריך ע"ז חכמי לב – אבל מזה שרק על הפסוק שלאח"ז כתב רש"י "ואת שמן המאור) אף הוא צריך חכמי לב כו'" משמע. דבהכתובים עד גס לא זו היא קושית רש"י. (** להעיר מפרש"י יוצא לא. ג.

ויש צורך בידיעת ה"לעז", צריך היה רש"י לציין זאת בפעם הראשונה כשהוא מפרש "נרות", בפרשתנו³⁴, ואם ההסבר "כמין בזיכין"..." הוא מספיק, מדוע הוא מוסיף בפרשת ויקהל את ה"לעז"?

ז. דיוק נוסף בפירוש רש"י

כדי להבין זאת יש לשים לב לדיוק נוסף בפירוש רש"י, כדלהלן: כבר דובר פעמים רבות על כך שכל מילה ואת בפירוש רש"י על התורה היא מדויקת ביותר, וזאת לא רק לגבי המילים שבפירוש עצמו, אלא גם המילים שהוא מצטט מן הפסוק ב"דבור המתחיל" הן מדויקות לחלוטין.

אחד המקומות שבו בולט ענין זה הוא פירוש רש"י שלעיל: בפסוק הנ"ל – "ואת מנורת המאור ואת כליה ואת נרותיה ואת שמן המאור" – כותב רש"י שלושה קטעים שונים של "דבור המתחיל": (א) "ואת כליה, מלקחים ומחתות". (ב) "נרותיה, לוציני"ש... (כדלעיל). (ג) "ואת שמן המאור, אף הוא צריך חכמי לב..."

ורואים כאן שוני בולט: ב"דבור המתחיל" הראשון והאחרון מצטט רש"י מן הפסוק גם את המילה "ואת", ואילו ב"דבור המתחיל" השני הוא מצטט את המילה "נרותיה" בלבד, ולא את המילה "ואת".

ח. נרותיה – מכלי המנורה

דבר זה מובן לפי האמור לעיל, שלדעת רש"י לא היו הנרות בכלל ה"מקשה": כיון שלשיטתו ה"נרות" אינם חלק מן המנורה עצמה, צריך לומר, שכאשר התורה אומרת, "ככר יעשה" אותה את כל הכלים

(34) וכרשב"ם פרשתנו כאן.

הוספה

בשורת הגאולה

פז.

בדורנו זה – דער דור האחרון אין גלות און דור הראשון פון גאולה – לאחרי וואָס מ'האַט שוין אַלץ פאַרענדיקט, און עס דאַרף נאָר זיין קבלת פני משיח צדקנו בפועל – איז זיכער אַז דער אויבערשטער בענטשט יעדער איד מיט עשירות בזהב בגשמיות וברוחניות, ביז באופן (ווי ס'איז געווען „כימי צאתך מארץ מצרים“ אזוי איז אויך איצטער „אראנו נפלאות!“) – אַז „אין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים“² . . .

בכדי . . . צו אויסנוצן די עשירות („זהב וכסף ונחושת וגו'“) אויף מאַכן פון דער אייגענער שטוב אַ משכן ומקדש לה' (ושכנתי בתוכם בתוך כל א' וא'), כולל – אויך דורך געבן צדקה אויף אויפבויען אַ בית הכנסת ובית המדרש כפשוטו, „מקדש מעט“³.

ועוד והוא העיקר – בענין שהזמן גרמא – אויפבויען דעם בית המקדש השלישי בפשטות ממש:

לאחרי כל הפירושים אין דעם פסוק „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם“, כולל דעם פירוש „בתוך כל א' וא'“ – איז דאָך אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁴, לכל לראש איז דער פירוש בזה בנוגע להלכה למעשה – אַז אידן האָבן דעם חיוב צו אויפבויען דעם בית המקדש.

ובנוגע אלינו מיינט עס – צו אויפבויען דעם בית המקדש השלישי,

(1) מיכה ז, טו.

(2) בכורות ה, ב. וכ"ה בתנחומא בשלח כה. הובא בפרש"י בא יג, יג (וראה לקו"ש חט"ו ע' 253 הערה *20).

(3) יחזקאל יא, טו. מגילה כט, א.

(4) שבת סג, א. וש"נ.

האלה"ם³⁵, אין הנרות נכללים ב„אותה“ (במנורה), אלא ב„כל הכלים האלה“ – הם מכילי המנורה.

אבל כאשר נאמר בפרשת ויקהל „ואת מנורת המאור ואת כליה ואת נרותיה“, מתעוררת השאלה: הרי כבר נאמר „ואת כליה“, והנרות נכללים בכך, ומדוע נאמר „ואת נרותיה“ בנפרד?

כדי לתרץ זאת מפרש רש"י „ואת כליה“ – „מלקחים ומחנות“, ומיד לאחרי־מכן הוא מצטט „נרותיה“ ומשמייט את המילה „ואת“, בההגישו בכך שצריך להבין את הפסוק כאילו אין המילה „ואת“ כתובה לפני „נרותיה“, כי „נרותיה“ זהו פרט של „ואת כליה“³⁶. כלומר, פירוש הפסוק הוא: „ואת כליה (שהם) מלקחים, מחנות, נרותיה“.

ט. הנרות – עיקר המנורה

אך עדיין אין מובן: אכן, מדוע מפרידה התורה את „נרותיה“ משאר כלי המנורה?

על כך אומר רש"י – „לוציני"ש בלעז“,

(35) ועד"ז בפ' תשא ל, כו. לא, ה. ויקהל לו, כד. (36) משא"כ „שמן המאור“. שלכן מעתיק רש"י תיבת „ואת“ בד"ה שלאח"ז – „ואת שמן המאור“ – אף שלגוף פירושו שם אין נוגע תיבת „ואת“.

ליכות

כ"ק אַדוּנְנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

☞ ☞ ☞

ויהי"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

☞ ☞ ☞

יחי אַדוּנְנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעוֹלָם וָעֶד